

memorii | jurnale | călătorii

Autorul și editura mulțumesc UniCredit Bank
pentru sprijinul generos acordat în vederea publicării acestei cărți.

Redactor: Marieva Ionescu
Coperta și concepția grafică: Angela Rotaru
DTP: Corina Roncea, Dan Dulgheru

Tipărit la Art Group

© HUMANITAS, 2016

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CHIVU, MARIUS

Trei săptămâni în Anzi / Marius Chivu. –

București: Humanitas, 2016

ISBN 978-973-50-5448-9

821.135.1-992

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 021 311 23 30 / 0372 189 509

Marius Chivu
Trei săptămâni
în Anzi

Cu fotografiile autorului

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Părinților mei, Lidia & Achim Chivu

„Pentru a cunoaște lumea cu adevărat, privește adânc în ființa ta. Pentru a te cunoaște pe tine cu adevărat, fii interesat de lume.“

Rudolf Steiner

„Dar de ce, oh, de ce mereu călătoresc oamenii nepotriviți, iar cei buni rămân acasă?“

Noel Coward

Sevraj după înălțimi

Când am coborât din Himalaya, mi-am dat seama că, de fapt, rămăsesem acolo. Ajuns acasă, am avut nevoie de câteva luni bune pentru a mă întoarce cu adevărat la ritmul vieții mele de dinainte. Eram în sevraj. Am dormit zile întregi, și nu pentru că aș fi fost obosit, ci pentru a visa munții. În somn mă întorceam de fiecare dată pe Himalaya și încercam să dorm cât putea corpul. Chiuleam de la muncă, închideam telefonul, trăgeam jaluzelele, îmi luam o sticlă cu apă lângă pat și mă întorceam în munți. Cu cât somnul era mai profund, cu atât vârfurile mai înalte!

I-am povestit despre trekkingul meu secret lui M., un foarte bun prieten, mult mai umblat prin lume decât mine. „Trebuie să faci o altă călătorie cât mai repede. Nu foarte departe, nu lungă, dar ceva care să mai diminueze efectul Himalaya. Hai cu mine și cu un alt prieten de-al meu în Iordania.

Zece zile, închiriem o mașină, străbatem țara de la nord la sud“, mi-a mai zis el. Purtam această conversație întorcându-ne de la TIFF. În prima zi a lui octombrie aterizam la Amman împreună cu M. și cu D.C., prietenul lui, cu care am făcut o echipă grozavă.

Aveam să dormim sub cerul liber în deșert; să rătăcim cu mașina, ghidându-ne după semnele cerului, prin sate unde nimeni nu vorbea engleza; să ne învârtim zile în șir cu harta în mână fără să găsim orașul Al-Karak (unde se aflau niște vestigii romane pe care țineam cu tot dinadinsul să le vedem); să explorăm Petra, regatul nabateenilor, vreme de două zile, inclusiv la lumina lunii și a telefoanelor mobile; să urcăm pe muntele unde Moise primise tablele legii și să coborâm în albia secată a râului unde Iisus fusese botezat... Dacă am fi avut mai mult timp la dispoziție, poate ar fi ieșit o altă carte de călătorii. Cert e că mi-am revenit, și tot ce mă mai lega de Nepal era jurnalul *Trei săptămâni în Himalaya*, care stătea să apară.

Din mai multe motive, o călătorie lungă și îndepărtată precum cea din lanțul Annapurna n-am mai făcut. Chestiuni de familie, o bursă suedeză în timpul căreia am scris *Sfârșit de sezon*, cartea de povestiri plănuită de mult, faptul că, la un moment dat, Cătălin, prietenul din copilărie și tovarășul meu de călătorie în Himalaya, s-a mutat cu serviciul în altă țară – toate acestea m-au împiedicat să mai plec într-o altă aventură montană vreme de cinci ani. Aveam în cap America de Sud, dar nu știam ce anume. Peru a apărut tot în urma unei discuții cu M., alături de care îmi doream enorm să mai călătoresc. Ideea a crescut, planul călătoriei a prins treptat contur, până când, cum se spune, planetele s-au aliniat și am găsit perioada în care amândoi puteam pleca de acasă o lună întreagă.

Zmeură și levănțică

Mi-am scos echipamentul din dulapul cu levănțică, am aerisit sacul de dormit, am curățat rucsacul cel mare și ghetele, *aceleași* ghete Lowa, am pus baterii în lanterna frontală și am făcut inventarul a ceea ce aveam, dar, mai ales, a ceea ce-mi lipsea. O pereche de pantaloni nu mă mai încăpea, îmi

mai trebuia un rucsac mic (pe celălalt mi-l furaseră în autogară la Pitești), aveam nevoie de câteva bluze noi și de ciorapi, medicamentele din trusa medicală de prim-ajutor expiraseră... Până la urmă m-am întors tot în Himalaya, dar în magazinul de echipament al lui David Neacșu, unde omul ne-a dat, mie și lui M., tot ce mai aveam nevoie: „haine create cu grijă față de mediul înconjurător, fără substanțe interzise, cu un consum redus de energie“, ciorapi eco-friendly, chiloți Icebreaker® pe eticheta cărora era citat Albert Einstein în trei limbi: „*Look deep into nature and you will understand everything better!*“. David Neacșu ne-a oferit inclusiv câteva contacte din Peru, a cărui hartă a desenat-o din memorie în fața noastră pe o foaie de hârtie, pentru a ne explica mai bine traseul ales de noi, la care, firește, a venit cu câteva sugestii.

Și asta a fost. Toate pregătirile au durat aproape două luni și am ales, nu din superstiție, să plecăm tot în luna mai. Știam prea puține despre Peru: scriitorii Vargas Llosa, Vallejo și Echenique, Anzi, incași și Machu Picchu, Titicaca, Nazca, Amazon. Câteva nopți de surfing pe Internet m-au ajutat să mă decid asupra unor obiective interesante și, pe cât posibil, mai puțin turistice. În primul rând Machu Picchu, pentru care însă am ales cel mai lung și mai dificil traseu: nu Salcantay sau Inca Trail, de care Internetul era plin; ci drumul mai ocolit prin Choquequirao, despre care toată lumea spunea că e neatractiv pentru turismul de masă. În al doilea rând, dar, poate, cel mai important: Nevado Mismi (5597 m), muntele unde se află izvorul Amazonului. Alte locuri de pe traseul nostru: Valea Sacră și Canionul Colca (3517 m, al doilea ca adâncime din lume, de două ori și ceva mai adânc decât Marele Canion din Colorado) și, pentru că voiam să ne și relaxăm, eventual luând lecții de surfing după cele trei săptămâni andine, coasta Pacificului, în nord, aproape de granița cu Ecuador.

Ca și data trecută, am lăsat telefonul mobil acasă. O altă decizie importantă pe care am luat-o împreună cu M. (de fapt, eu doar am consimțit) a fost să evităm agențiile de turism și să plecăm pe cont propriu, urmând să ne descurcăm singuri, să negociem și să improvizăm la fața locului. Am fi putut foarte bine să contactăm online una dintre sutele de agenții să ne organizeze fiecare dintre trasee cu tot ce presupun acestea (bilete de autobuz, cazare, mâncare, permise, ghizi), dar știam că, odată ajunși la Lima, costurile

vor fi mai mici decât pe Internet (unde găsești prețuri ca pentru străini – gringos), iar la Cuzco vom plăti încă și mai aproape de costul real. Nu era vorba de zgârcenie, dar amândoi știam (căci și M. urcase pe Himalaya) cum e să plătești agenției o sumă de bani din care șerpașii să primească doar a zecea parte. Preferam să dăm banii direct localnicilor, nu intermediarilor din spatele unui birou cu aer condiționat. Cum M. vorbește perfect spaniola, deci nu riscam să fim tratați ca niște gringos, ne-am gândit că nu poate fi chiar atât de greu să urmărim pe munți traseul stabilit acasă fără să avem nimic asigurat dinainte. „Nu vrei tu aventură?!“, mi-a zis M. Voiam, cum să nu fi vrut!

Părinților le-am spus doar că plec o lună în America de Sud: „Mă duc să mai scriu o carte.“ „În ce țară?“, m-a întrebat tata. „Peru“, am zis. „Să ne dai un semn când ajungi.“

În dimineața în care am plecat din București ploua și orașul își făcea o siestă prelungită, revenindu-și greu după zilele de Paște, care căzuse pe 1 Mai. Ultimul cântec auzit la radio înainte să ies din casă a fost „Raspberry Beret“, un cântec despre prima experiență sexuală a lui Prince, care murise de puțin timp. Întâmplător aceasta fusese și piesa cu care, puștan fiind, îl descoperisem pe micuțul Prince, urmărind videoclipul pe MTV. Un cântec legat de începuturi – l-am luat ca pe un semn de bun augur.

1 | Incași, dictatori, valutiști

Lima

Aterizăm pe Aeroportul „Jorge Chávez”¹ aproape de miezul nopții. E cald și suntem frânți după un zbor lung cu două escale, prima în Amsterdam, cealaltă în Panama City. După ceasul nostru biologic e dimineață, și nu am dormit aproape deloc. Parte din cauza escalelor, parte și pentru că voiam să reducem efectele jetlag-ului și să prindem somnul de frumusețe în Peru. Cât timp am zburat peste Atlantic, ca să intru în atmosfera călătoriei, am

1. Aviatorul peruan care a murit în urma accidentului de la aterizare, după ce reușise să traverseze pentru prima dată Alpii cu un monoplan, pe 27 septembrie 1910. Ultimele sale cuvinte au fost: „Mai sus, întotdeauna mai sus!”.

văzut două filme: *Everest* (din nostalgie), ecranizarea cărții lui Jon Krakauer¹, și *A Walk in the Woods*, de asemenea o ecranizare, după Bill Bryson².

Traficul este neașteptat de aglomerat dată fiind ora târzie. Majoritatea autovehiculelor sunt rable, iar gardurile caselor și grădinilor, înalte și se termină cu vârfuri ascuțite, cu sârmă ghimpată sau electrică. Cele mai arătoase dintre vile au camere de supraveghere și indicatoare care atrag atenția asupra acestui lucru. Prima imagine a orașului nu e deloc primitoare (agenții de securitate de pe aeroport erau însoțiți de câini care ne-au adulmecat bagajele), dar e prea cald și suntem prea oboșiți să (ne) mai punem întrebări. Rodolfo, prietenul lui M., este gazda noastră în Lima: un tip bonom, glumeț și tonic și, deși vorbește perfect română, nu mai avem putere să stăm la taclale cu el. Adormim înainte să trimitem acasă mesaje că am ajuns cu bine.

Fresh de rechin

Nu ne trezim devreme, iar Rodolfo ne duce să mâncăm într-o piață din apropiere, genul de piață cum în Europa nu mai există de mult: zeci de tarabe cu fructe, legume și zarzavaturi întinse grămadă peste tot, tejghele unde pești oceanici sunt curățați direct pe faianța albă pe care se scurg zoaiele, vizavi de culoarul cu cârlige de fier în care atârnă cu capul în jos sute de pavita, un fel de curcani de talie mică, jumuliți, cu organele ieșind prin pieptul despicat. Ne oprim la o cevicherie numită El verdadero pulpito (Caracatița adevărată), ale cărei măsuțe de placaj laminat sunt aproape toate ocupate de localnici, care iau masa sub niște ghivece cu ferigă de plastic atârinate de perete. Meniul este bogat și, cum oricum nu recunosc mai nimic, spre deosebire de M., care are deja câteva feluri favorite, în frunte cu ceviche³,

1. *În aerul rarefiat*, traducere de Ioana Vilcu, Editura Humanitas Fiction, 2013.

2. *O plimbare în pădure*, traducere de Marius-Adrian Hazaparu, Editura Polirom, 2015.

3. Pește crud marinat în zeamă de lime, cu ceapă, coriandru și chilli; servit cu garnitură de cartof fiert, ceapă roșie și boabe de porumb. Este considerat preparatul-simbol, mândrie a bucătăriei peruane.

aleg aproape la întâmplare chilcano – supă de midii cu porumb prăjit („Asta era supa incașilor“, spune Rodolfo încântat de alegerea noastră); leche de tigre – lapte de tigru, care este, de fapt, o supă de rechin cu ceapă roșie și lămâie, având alături o garnitură de porumb fiert și camote, un fel de cartof. Ușor picantă, servită rece, la pahar și ornată cu yuyo, o plantă acvatică, supa asta e un fel de fresh de rechin numai bun pentru mahmureală. După cele două supe, una caldă, cealaltă rece, închei brunch-ul cu chicha¹. Totul a fost delicios, dar e greu de înțeles ce am mâncat în chip de mic dejun. De altfel, bucătăria peruană își trăiește epoca de glorie.² Fără să ofere varietatea și calitatea fripturilor argentine (în Peru sunt mai puține bovine decât în celelalte țări sud-americane), peștele și fructele de mare sunt, în schimb, foarte prezente (curentul oceanic peruan asigură una dintre cele mai bogate zone de pescuit ale Pacificului). ¡Buen provecho!, cum vom spune de aici înainte în loc de „Poftă bună!“.

Rodolfo ne face turul de onoare al cartierului Jesús Maria, unde străzile centrale poartă nume de regi incași și de eroi militari naționali. O bătrână de pe marginea străzii mestecă frunze de coca³ dintr-o pungă pe care o ține pe genunchi. M. îmi aduce și mie câteva. Ne plimbăm mestecând frunze uscate și băgând la gingii pasta de coca, în timp ce Rodolfo îmi povestește aventura lui românească începută în '75, când a ajuns la Craiova să învețe limba română pentru a urma Medicina la București – în perioada lui de deschidere, Ceaușescu oferise burse studenților sud-americani. „În anii aceia, la noi erau lovituri de stat una după alta, iar facultățile se închideau câte un an întreg... Trebuia să plec undeva, iar România avea o limbă asemănătoare, ușor de învățat“, spune el. „Mi-a plăcut la voi de la început. Am multe

1. Bere artizanală din porumb (uneori din orz sau quinoa) fermentat în apă îndulcită cu zahăr de trestie. Chicha morada, făcută din porumb violet, este nealcoolică, spre deosebire de chicha de jora sau chicha de molle. Se folosește și la gătit.

2. UNESCO a declarat-o patrimoniu cultural al umanității, iar World Travel Awards a desemnat Peru drept cea mai bună destinație culinară din 2015. În Lima există cel mai mare Chinatown din America de Sud, precum și restaurantul care deține recordul mondial pentru cel mai mare bufet – câteva sute de preparate numai din fructe de mare.

3. În munți, frunzele de coca sunt folosite inclusiv pentru a ghici viitorul: se aruncă în sus și se interpretează figurile formate după cădere.

Cuprins

- Sevraj după înălțimi | 7
Zmeură și levănțică | 8
1. Incași, dictatori, valutiști | 13
Fresh de rechin | 15
Fructele, toate fructele! | 21
2. Un peruan pe nume Whitman | 25
3. Șamanul, chirpiciul și porcușorii de Guineea | 33
Proteste și falii geologice | 35
„Natura, plămânu populului“ | 40
4. ¡No apoyarse! | 47
Zigzag nesfârșit | 51
În curtea Eufreniei | 54
5. Leagănu de aur | 59
No graffiti on Inca walls! | 63
Ceremoniile apei | 66
Imperiul Soarelui la asfințit | 68
Hobbitul și Lamele Soarelui | 71
Pe apeduct în sus | 73
6. La Río Blanco am șezut și-am plâns | 79
Deznădejdea | 81
Cuhnia Silberiei | 87
7. Păduri de nori, mine de argint | 91
Unde începe/sfârșește drumul | 98
O cină în familie | 99
- ¡Ahorita! | 103
La pescuit de păstrăvi | 107
Off-road în Anzi | 111
8. La băi | 115
Când plecatul era pe bune | 119
Picaduras | 123
9. Hoinărind prin orașul pierdut | 127
Exploratorul și orașul uitat | 132
Țuica și basmaua ruptă | 140
Noaptea licuricilor tropicali | 145
10. Pe câmpia păianjenilor | 151
Carnaval pentru Quyllurit'i | 154
În curtea Cartagenei | 158
11. Faguri de saramură | 163
Fără șamanism | 166
12. Culori în umbra vulcanului | 173
13. Avenida Siglo XX | 181
„Cartoful are numai prieteni“ | 187
14. La izvorul Amazonului am șezut și-am cugetat | 193
Bolovani, pietre, grohotiș | 198
5597 m | 201
15. Paradisul profund | 207
La pas prin canion | 210
16. ¡Adiós, Andes! | 217
Pampas Dream | 220

17. Todos somos indígenas | 225

¡Menos likes, más life! | 228

Propiedad de Jesucristo | 231

18. Un Lego colonial | 235

Richard cel Roșu | 239

19. Bordeópolis | 247

Căini fierbinți | 251

20. Bendiciones | 257

Lacustră cu crabi | 261

21. Plaja și câinii | 267

Seara pe uliță | 269

22. Balconul leilor-de-mare | 275

23. Bătrânul și undița | 283

Cabo Blanco Fishing Club | 289

Hemingway și marlinul negru

| 290

Ultima noapte la ocean | 295

Tupananchiscama | 298